

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiasticorum Vita, Moribus, Officiis Libri Tres

Schevichavius, Gisbertus

Mogvntiae, Anno M.DC.XXI.

Cap. LXVII. Mores Actvs Qve Externi moderati & bonam famam conciliant,
& conseruant & augent.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42349

C A P. LXVII.

MORES ACTVS QVE EXTERNI
moderati & bonam famam conciliant, & con-
seruant & augent.

§ **H**autem mores, actus, motus, habitus minimè *Modestia*
 negligendi sunt, nam 1. exterior illa *fructus.*
 animi ac spiritus tranquillitatem & pacem fouet ac
 conseruat. 2. efficit vt opera illius suauissimum deco-
 ris & honestatis spirent odorem. 3. magnam homini
 gratiam, beneuolentiam, auctoritatem conciliat. 4.
 tacita est admonitio, vt immodesti componant mores
 suos. 5. inuitatio est efficax ad imitationem, cum ex
 ijs qualis quisque sit, cognoscat. Cicero in Orato-
 re. *Imago animi vultus est, indices oculi.* Ecclesiast. 19. v.
 26. *Ex visu cognoscitur vir* (qualis sit, latus, tristis, placi- *Mores can-*
 dus, iracundus, pudicus, impudicus, sincerus, simula- *celli pecto-*
 tor, probus, improbus, horum enim affectuum testes *ris.*
 sunt oculi, eorumque aspicientibus dant significatio-
 nem) & *ab occurso faciei cognoscitur sensatus*, id est, pru-
 dens ex obiecta, conspecta & cognita facie. Ecclesi-
 astic. 26. versi. 12. *Fornicatio mulieris in extollentia oculorum,*
& in palpebris illius agnoscitur. Quia significat abesse ve-
 recundiam, quæ pudicitia custos est, & est signum su-
 perbiae, quæ omnis peccati initium. Prouerb. 27. v. 19.
Quemadmodum in aquis resplendent facies perspicientium, sic
manifesta sunt corda hominum prudentibus. Pergit Ecclesi-
 asticus cap. 19. v. 27. *Amictus corporis, & risus dentium, &*
ingressus hominis enunciant de illo. Fingat, simulet, dissi-
 mulat, proder se ipsa moribus & gestibus suis natura.
 Sicut enim ex vnguibus Leo, ex plumis auis, ex fructu
 arbor, ex sonitu metallum agnoscitur, ita hominis a-
 nimus ex gestu motuque corporis, hinc dicimus quod

D dd 3 qui-

quibusdam vel probitas vel nequitia cluceat ex oculis.

§. Sapienter & verè S. Augustinus in Regula. Impudicus oculus impudici cordis est nuncius. Et Diuus Ambrosius lib. i. offic. c. 18. Est in ipso motu, gestu, incessu tenenda vercundia. Habitus enim mentis in corporis statu cernitur. Homo cordis nostri absconditus aut leuior, aut tacitior, aut turbidior, aut contra grauior, & constantior, & purior & maturior aestimatur. Itaque vox quadam est animi corporis motus. Affertque ibidem S. Ambrosius exempla duorum, quorum cum in incessu luceret imago leuitatis, speculum quadam scurrarum percurfantium, alterum in Ceruum recipere noluerit, alterum sibi praere reculantem. Nec se fellit ait S. Ambr. sententia: Vterque enim ab Ecclesia recessit, ut qualis incessu prodebat talis per se ipsa animi demonstraretur.

Incompositi
mores Clericis
indignus.

§. Non dissimile est, quod narrat B. Gregorius Nazianzenus orat. 2. in Iul. Quem Iulianum cum adhaerens vidisset Gregorius me morum, inquit, ac gestu iniqua inaequabilis atque ingens quadam mentis emotio ratum effundebat. Neque enim mihi boni quicquam significare videbatur ceruix minime firma (non secundum naturam consistens) humeri quos subinde agitabat & attollebat, oculi vagus & oberrans (circumactus) & furiosum quid intueret, pedes instabiles & titubantes, nasus contumeliam spirans, vultus lineamenta ridicula idem, id est, contumeliam & contempsum significantia, risus proterui & exastuantes (non intra ritum inductionem consistentes, verum instar bullientium ollarum erumpentes) nutus & renutus omni ratione carentes, sermo huiusmodi spiritusque intercisus, interrogationes precipites & impetuosae, responsiones his nibilo meliores, alia in alias insultantes, non autem graues & constantes, nec eruditionis ordine progredientes. Quae singula describere necesse est? Talem ante opera conspicimus, qualem in operibus postea cognoui, & ad eos qui praesto erant in verbis usus sum: Quale Romanorum regio malum alicui? Nazianzenus.

Nazianzenus docens, & nos Iuliani moribus, quales gestus motusque corporis deuitare debeamus. Iisdem gestibus quasi viuis coloribus hominem apostatam, inutilem, desertorem probitatis sibiq; ac aliis perniciosum depingit Salomon Prou. 6. v. 12. *vr quod gradiatur ore peruerso, annuat oculis, terat pede, digito loquatur.*

§. Quamuis a. lineamenta motusq; corporis indicia sint pbitatis vel im pbitatis, ita vt Cleantes ex Zenonis sententia non male dixerit: mores ex specie posse deprehendi, negandum tamen non est, quæcunq; vitia virtute emendari posse, quod suo exemplo egregiè probauit Socrates: Cum enim Zopyrus Physiognomon, qui se proficebatur

hominum mores naturasq; ex corpore, oculis, vultu, fronte, pernoscere inspectum Socratem pronunciaffet hominem bardum ac stupidum, libidinosum ac vinolentum esse, ceteris eam coniectionem partim risu, partim indignatione excipientibus, ipse Socrates: Non falleris, inquit Zopyre, omnino talis eram

futurus, nisi vitiosam naturam Philosophiæ præceptis superassem. Quanto magis Ecclesiasticus, & Religiosus dicere potest: Talis fuisset, nisi me Religionis institutis imbuendum, formandum, perficiendum tradidisset. Corrigantur ergo naturæ vitia, sicut & præclaræ dotis à peruersis vitiantur. Nam & Cecilia Virgo Valerianum sponsum, quem quasi leonem ferocem acceperat, quasi agnum mansuetissimum ad Christum destinavit, vt de ea canit Ecclesia. Et ille qui erat puer ingeniosus, & animam sortitus bonam Sap. 8. v. 19. eam fecidissimè deprauauit 3. Reg. 11.

§. Sicut autem inclusus ignis scintillis quibusdam prodit, ita & in animo insidens virtus moribus calauerit in motibusque honestissimis quasi quibusdam igniculis gnem, Lucè ostendit Prou. 17. v. 24. In facie prudentis lucet sapientia. Mores honesti, inquit Gregorius Nazianz. proprio pro in carn. 20. aduersus iurantes locum testis tenent. S. August. dicitur ipse epist. 54. ad Macedon. Ego, ait, intruens mores tuos, appello

Ddd 4

laui

Morū cor-
rectio.Natura
vincitur
arte.

Viri probitas ex moribus cognoscitur.

laui te virum bonum, q. d. Non possum non te iudicare virum bonum, quem bonis moribus praeditum esse video. Et ratio est, quia amor fingit formatque mores & vel bonum vel malum hominem efficit, prout ipse honestus aut turpis fuerit. Vnde idem Augustinus eodem Macedonio epistol. 52. sic scribit: *Quaquam in hac vita (sicut in aeterna) virtus non est nisi diligere, quod diligendum est. Id eligere, prudentia est: nullis inde auerti moribus, fortitudo est: nullis illecebris, temperantia est: nulla superbia, iustitia est. Quid autem eligamus, quod praecipue diligamus, nisi quo nihil melius inuenimus? Hoc Deus est, cui diligendo aliquid vel praepo-
nimus, vel equamus, nos ipse diligendo noscimus, Tanto enim nobis melius est, quanto magis in illum amando. Quem tanto habebimus praesentiorum, quanto eundem amorem, quo in eum tendimus, potuerimus habere praesentem. Nec enim lo-
cis corporalibus vel extenditur vel includitur. Ad eum ergo qui ubique praesens est, & ubique totus, non pedibus in-
licit, sed moribus. Mores autem nostri non ex eo quod quisque nouit, sed ex eo quod quisque diligit, diiudicari solent. Nec faciunt bonos vel malos mores, nisi boni vel mali amorem. Prauitate ergo nostra a rectitudine Dei longe sumus. Vnde re-
ctum amando corrigimur, vt recto recti adherere possimus. Ad illum ergo, quanta opera possumus, etiam illi vt perueniamus, diligamus, quos tanquam nos ipsos diligimus, si nosmetipsos dilige-
re, illum diligendo iam nouimus. Hac Deo amabilissimus, Deique amantissimus Augustinus.*

